

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 23 ОВОЧІВНИЦТВО

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
протокол №1
від “29” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Овочівництво
Викладач	Карбівська Уляна Миронівна
Контактний телефон	(0342)59-61-72
E-mail викладача	uliana.karbivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Курс / семестр	3/5
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очно – кожного понеділка, дистанційно – через е-мейл та месенджер – щоденно у робочі години

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предмет «**Овочівництво**» охоплює основи теорії та практики вирощування овочевих культур, які є важливою складовою сучасного сільського господарства. Курс спрямований на формування у студентів знань про біологічні особливості овочевих рослин, їх класифікацію, умови вирощування, агротехнічні заходи та основи підвищення продуктивності.

Протягом навчання студенти ознайомляться з методами підготовки ґрунту, сівозміною, системами удобрення, особливостями догляду за основними групами овочевих культур (коренеплідні, листові, плодові, бобові та цибулинні). Особлива увага приділяється питанням раціонального використання ресурсів, впровадженню сучасних технологій вирощування, захисту рослин від шкідників і хвороб та збереженню якості врожаю.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Вивчити основні характеристики овочевих культур, що вирощуються на Україні: їх походження, сучасні сорти та гібриди, народно-господарське значення, ботанічну характеристику, біологічні особливості та технологію вирощування, особливості збирання і зберігання врожаю представників основних груп овочевих культур.

Основним завданням вивчення дисципліни “Овочівництво” є:

1. вивчення походження, індивідуального розвитку та біології овочевих рослин і способів їхнього розмноження;
2. вивчення науково-обґрунтованих технологій вирощування розсади, підготовки ґрунту, вибору сорту, сівки (висаджування), догляд за рослинами;
3. удосконалення технологій вирощування високих урожаїв культур у відкритому ґрунті з метою одержання екологічно-допустимої товарної продукції при мінімальних затратах праці у різних ґрунтово-кліматичних умовах;
4. забезпечення організації конвеєрного виробництва свіжої овочевої продукції протягом року.
5. оволодіння знаннями про овочеві культури. Вивчення основних видів овочевих культур, їх біологічних, агротехнічних та екологічних характеристик.

4.Програмні компетентності та результати навчання
Інтегральна компетентність
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)
ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичній ситуації. ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
СК1. Здатність базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин). СК2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції. СК3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин. СК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач. СК7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище. СК8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур, шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.
Програмні результати навчання
ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. ПРН4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії. ПРН6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії. ПРН7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для засвоєння фундаментальних та професійних дисциплін. ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії. ПРН11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

ПРН12. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

ПРН13. Проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

ПРН14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

ПРН16. Організувати результативні і безпечні умови роботи.

ПРН17. Вміти координувати, інтегрувати та вдосконалювати організацію виробничих процесів при вирощуванні сільськогосподарських культур.

ПРН18. Працювати самостійно, досягати ефективних результатів у стислий термін, а також проектувати та організувати технологічні процеси вирощування сільськогосподарських культур.

5. Організація навчальної дисципліни			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість		
Лекції	22		
Практичні заняття	12		
Самостійна робота	56		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс/рік навчання	Норматив на/вибіркова
5	201 Агрономія	3	Нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам.роб
Тема 1. Овочівництво як галузь рослинництва з вирощування овочевих рослин.	1		4
Тема 2. Біологічна характеристика овочевих рослин. Класифікація та походження.	2		4
Тема 3. Вимоги овочевих рослин до умов навколишнього середовища та їх оптимізація у відкритому і закритому ґрунті.	1		4
Тема 4. Розмноження овочевих рослин і метод розсади.	1		4
Тема 5. Сівозміни з овочевими рослинами.	1	1	4
Тема 6. Овочеві культури групи Капустяних.	2	2	4
Тема 7. Плодові овочеві культури родини Пасльонові.	2	2	4
Тема 8. Плодові овочеві культури родини Гарбузові.	2	2	4
Тема 9. Вирощування баштанних культур.	2		3
Тема 10. Овочеві культури родини Бобові і Гонконогові.	2	2	3

Тема 11. Овочеві культури групи Коренеплідних.	1	2	3
Тема 12. Овочеві культури групи Цибулинних.	1	1	3
Тема 13. Зеленні овочеві культури.	1		3
Тема 14. Багаторічні овочеві культури.	1		3
Тема 15. Принципи функціонування овочівництва закритого ґрунту.	1		3
Тема 16. Обігрів, ґрунти, субстрати і підготовка споруд закритого ґрунту до експлуатації.	1		3
Всього	22	12	56

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи (вересень – грудень): 1) активність на лекційному та практичних заняттях – 1 бал; 2) усні відповіді на практичних заняттях з використанням презентацій; підготовка доповідей, есе, тощо – максимально - 5 балів (обов'язковою є дві оцінки із шести практичних занять); 3) одна контрольна робота (письмова форма/дистанційна із використанням комп'ютерних технологій) – максимально 5 балів. 4) самостійна робота – здійснюється як в аудиторний так і поза аудиторний час із наперед визначених робочою програмою тем (максимально - 25 балів). Мінімальна кількість балів допуску до екзамену – 25 балів. Максимальна кількість балів допуску до екзамену – 50 балів. Екзамен – 50 балів. Підсумкова оцінка – максимум 100 балів (мінімум 50 балів).
Вимоги до письмових робіт	Обов'язковим є написання однієї контрольної роботи. Результат роботи оцінюється максимально - 5 балів. Контрольна робота – охоплює матеріал лекційних тем. Кількість запитань: 4. Запитання відкритого типу (без варіантів відповідей). Час виконання: 80 хв. (в межах семінарського заняття) / або у дистанційній формі із використанням тестових технологій (Структура тесту: Загальна кількість питань – 40. На одне поставлене питання є чотири варіанти відповідей, одна з яких правильна). Критерії оцінювання: Контрольна робота максимально оцінюється у 5 балів. При цьому, 5 балів виставляється, коли усі питання розкриті повністю, наведені конкретні приклади описаних понять та феноменів з ґрунтовним аналізом їх характерних особливостей. 4 бали – питання розкриті не в повній мірі, з мінімальною кількістю прикладів та характерних особливостей, проте студент дав відповіді на всі питання. 3 б. - студент не дав відповідь на два питання, проте дав часткові відповіді на решта питань 2 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання контрольної роботи або не розкрив зміст жодного із питань.
Практичні заняття	Робота на практичних заняттях оцінюється за наступними критеріями: - активність на занятті та підготовлений конспект згідно плану практичного заняття - 1 бал; - опрацювання проблемних питань та їх усне обговорення в дискусійній формі (доповнення, відповіді на запитання викладача, висловлювання своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань, тощо) - 3 бали; - виступ із доповіддю на питання, яке визначене планом практичного завдання - 4 бали (за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню); - якщо при виступі проявлена ґрунтовна підготовка, висловлюється

	власна точка зору щодо означеної проблеми, яка підкріплюється відповідною аргументацією, використовується попередньо розроблена презентація, подані правильні відповіді на уточнюючі запитання викладача та студентів - 5 балів. Таким чином участь в роботі практичних занять може забезпечити отримання до 5 балів за одне заняття. В межах 5 запланованих семінарських занять є обов'язковою 1 (одна) усна відповідь.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок, які отримав студент. Студент допускається до підсумкового контролю (екзамен) за умови виконання усіх запланованих видів робіт і отримання 25 і більше балів (максимально – 50).
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Планується, що студент упродовж семестру виконують одну контрольну роботу. Варіант контрольної роботи включає в себе завдання різних типів та рівнів складності.
Академічна доброчесність	Політика дисципліни "Овочівництво" передбачає дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 28 листопада 2021 року).
Відвідування занять	Студенти зобов'язані відвідувати усі заняття (лекції та практичні), незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення студентів до складання семестрового контролю. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх передбачених видів робіт.
Неформальна освіта	Сертифікат про проходження курсу (Udemy, Prometheus, Coursera, DAAD), зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни дає можливість замінити або доповнити підсумковий тестовий контроль згідно з «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (наказ ректора №672 від 24.11.2022).
8. Рекомендована література	
Методичне забезпечення.	
<p>1. Карбівська У.М. Курс лекцій з овочівництва студентам заочної і денної форми навчання спеціальності «Агрохімія і ґрунтознавство». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2008. 156 с.</p> <p>2. Карбівська У.М., Турак О.Д. Методичні рекомендації проходження навчальної практики з «Овочівництва і плодівництва». Івано-Франківськ, 2009, 19 с.</p> <p>3. Карбівська У.М., Турак О.Д. Навчально-методичні матеріали з курсу «Овочівництво» (для студентів денної та заочної форми навчання). Напрямок підготовки: 201 – «Агрономія». Івано-Франківськ, 2016. 336 с.</p>	
Базова	
<p>1. Барабаш О.Ю. Овочівництво. Київ: Вища школа, 1994.</p> <p>2. Барабаш О.Ю., Гутиря С.Т., Хареба В.В. Розсада овочевих культур. Київ: Вища школа, 2002.</p> <p>3. Барабаш О.Ю., Семенчук П.С. Все про городництво. Київ: Вирій, 2000.</p>	

4. Барабаш О.Ю., Тараненко Л.К., Сич З.Д. Біологічні основи овочівництва: Навчальний посібник. К. Арістей, 2005. 348 с.
  5. Бризгалов В.А. Овочівництво закритого ґрунту. Київ: Вища школа, 2003.
  6. Вадченко Н.Л. Город без турбот: Сучасний календар городника. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 320 с.
  7. Гіль Л.С., Пашковський А.І., Суліма Л.Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Вінниця «Нова книга». 2008. 368 с.
  8. Грекова Н.В., Лазарева О.М., Любович О.А., Онопрієнко Д.М., Шемавньов В.І. Овочівництво відкритого ґрунту. Львів «Магнолія 2006», 2010. 470 с.
  9. Данилюк І.Г. Сучасна енциклопедія садового і городника. Донецьк, ТОВ ВКФ «БАО», 2005.
  10. Іваненко П.П., Приліпка О.В. Закритий ґрунт: Навчальний посібник. К.: Урожай, 2001. 360 с.
  11. Кецкало В.В. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Овочівництво» (для студентів спеціальності 201 «Агрономія», ступеня вищої освіти «Бакалавр»). РВВ УНУС, 2023. 54 с.
  12. Кутовенко В.Б., Михаліна І.Г. Сучасні технології вирощування овочевих культур. Навчальний посібник. Вінниця. 2012. 263 с.
  13. Овочівництво: Навчальний посібник / За ред. В.І. Шемавньова. Дніпропетровськ: ДДАУ, 2001. 392 с.
  14. Танклевська Н.С. Сучасні тренди і перспективи розвитку овочівництва у Херсонській області. Гельветика. 2019. 308 с.
  15. Чернишенко В.І., Пашковський А.І., Кирий П.І. Сучасні технології овочівництва закритого ґрунту. Рута, 2018. 400 с.
  16. Чернишенко В.І., Пашковський А.І., Кирий П.М. Сучасні технології овочівництва відкритого ґрунту. Рута. 2017. 338 с.
  17. Яровий Р.І., Романов О.В. Овочівництво: навч. посіб. Харків ХНАУ, 2017. 376 с.
- Допоміжна**
1. Харсун А.І., Харсун В.А., Іваненко П.П. Спосіб вирощування розсади овочів. Патент України № 94042653. Дата видачі патенту 01.10.96.
  2. Харсун А.І., Іваненко П.П., Харсун В.А. Світловий режим мікроклімату помідора в закритому ґрунті. Вісник аграрної науки. 1996. - №11.
  3. Барабаш О.Ю., Гутиря С.Т., Хареба В.В. Помідор. Київ: Вища школа, 2001.
  4. Барабаш О.Ю., Гутиря С.Т., Хареба В.В., Андошук О.О. Гарбузові овочеві культури. Київ: Вища школа, 2001.
  5. Барабаш О.Ю., Гутиря С.Т., Шрам О.Д. Цибулинні овочеві культури. Київ: Вища школа, 2002.
  6. Барабаш О.Ю., Гутиря С.Т., Шрам О.Д. Столові коренеплоди. Київ: Вища школа, 2003.
  7. Карбівська У.М., Турак О. Д., Майданський А.Г. Вплив удобрення на продуктивність та якість *Solanum lycopersicum* L. в умовах Прикарпаття. *Український журнал природничих наук*. №9. 2024. С. 247–253. <https://naturaljournal.zu.edu.ua/index.php/ujns/article/view/205>

Викладач

Уляна КАРБІВСЬКА